

ΜΕΓΑΛΗ
ΟΡΘΟΔΟΞΗ
ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ
ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΑ

ΤΟΜΟΣ 12
Νικολαΐδης - Ωσπέ

επονομάστηκε Πισίδιος. Από μικρός έζησε στην Κύπρο, όπου υπήρξε μαθητής του Ιερόθεου του Ιθακίου και του Εφραίμ του Αθηναίου, μετέπειτα Πατριάρχη Ιεροσολύμων, και έγινε μοναχός της μονής Κύκκου. Το 1756 ήταν επιμελητής εκδόσεων στη Βενετία και το 1758 στη Λειψία, ενώ το 1800 ζούσε ακόμη στην Κωνσταντινούπολη. Από τους σημαντικούς θεολόγους του 18^{ου} αι. συνέγραψε, μεταξύ άλλων *Πνευματική κιθάρα* (1783), *Περιγραφή της ιεράς σεβασμίας και βασιλικής μονής... του Κύκκου* κ.ά. Επίσης, θεωρείται ο σημαντικότερος συντελεστής στην ανάπτυξη της καραμανλίδικης (σε τουρκική γλώσσα με ελληνικούς χαρακτήρες) φιλολογίας κατά τον 18^ο αι., αφού για τους τουρκόφωνους Έλληνες της Μικράς Ασίας, μετέφρασε και εξέδωσε καραμανλίδικα βιβλία, θρησκευτικού κυρίως περιεχόμενου (*Διδαχές*, *Ψαλτήρι*, *Βίοι αγίων*, *Προσκυντήριο της Ιερουσαλήμ*, κ.ά.).

2. Ο Γρόσος, μητρ. Ανδρου (1837-1842). Προηγουμένως είχε διατελέσει μητροπολίτης Ξάνθης (1806-1831) και Σμύρνης (1831-1833). Ως μητροπολίτης Σμύρνης είχε υποδεχτεί με μεγάλη επισημότητα τον βασιλιά της Ελλάδας Όθωνα, κατά την επίσκεψή του στη Μικρά Ασία. Εξαιτίας αυτού, οι Τούρκοι τον εξεδίωξαν και καταστάθηκε μητροπολίτης Ξάνθης.

3. Ο Ξενοπούλος, μητρ. Άρτης και Πρεβέζης (1864-1894). Γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη, όπου έλαβε την εγκύκλια παιδεία του. Χειροτονήθηκε διάκονος, και πρεσβύτερος και το 1848 επίσκοπος Αργυρουπόλεως, ψιλωνύμως. Ενεγράφη στη Θεολογική Σχολή Χάλκης από όπου αποφοίτησε το 1864. Το ίδιο έτος προήχθη σε μητροπολίτη Άρτης και Πρεβέζης. Φρόντισε για την ίδρυση σχολείων σε όλα τα χωριά της μητροπόλεώς του, ανήγειρε την Πριοβίλιο Σχολή στην Άρτα και απίλλαξε τα μοναστήρια της επαρχίας του από τα υπέρογκα κρέμ τους. Μετά την παραίτηση του Οικουμενικού Πατριάρχη Ανθίμου Στ' (1873) χρημάτισε επί δίμηνο τοποτηρητής του Οικουμενικού Θρόνου. Ευτύχησε να δει την Άρτα να απελευθερώνεται από τον τουρκικό ζυγό και να ενσωματώνεται στο ελληνικό κράτος (1881). Ένεκα τούτου, η μητρόπολή του διχοτομήθηκε, καθώς η απελευθερωμένη περιοχή υπήχθη στην Εκκλησία της Ελλάδος, ενώ το υπόλοιπο τμήμα απέτελεσε τη νεοσυσταθείσα μητρόπολη

Νικοπόλεως και Πρεβέζης. Απέθανε στην Άρτα το 1894, όπου και ετάφη.

4. Ο Δομβοΐτης, επ. Ναυπακτίας και Ευρυτανίας (1910-1914). Προηγουμένως είχε διατελέσει επίσκοπος Ευρυτανίας (1901-1909). Ήταν ο πρώτος επίσκοπος, μετά την προσάρτηση της Ναυπακτίας στην επισκοπή Ακαρνανίας και τη δημιουργία ξεχωριστής επισκοπής Ευρυτανίας, με έδρα το Καρπενήσι. Το 1909, όμως, μετά τη νέα διοικητική διαίρεση του ελληνικού κράτους, τροποποιήθηκαν τα όρια μερικών επισκοπών, οπότε ανασυστάθηκε η παλαιά επισκοπή Ναυπακτίας και Ευρυτανίας, της οποίας επίσκοπος έγινε ο Σεραφεΐμ.

5. Ο Ρόρρης, μητρ. Καρυστίας και Σκύρου (1968). Ο σεβασμιώτατος μητροπολίτης Καρυστίας και Σκύρου κ. Σεραφεΐμ γεννήθηκε στον Κοσμό Κυνουρίας το 1929, από ευσεβείς και πολύτεκνους γονείς. Ήταν ο πέμπτος από τους επτά έμψυχους καρπούς ενός ευλογημένου γάμου, ο οποίος διήρκεσε 60 χρόνια. Οι γονείς του τον ονόμασαν Σωκράτη και τον συνδέσαν από μικρή ηλικία με τη ζωή της Εκκλησίας και το Ψαλτήριο. Η ανελλιπής μετοχή του στις λατρευτικές συνάξεις του χωριού του, τον βοήθησε να καλλιεργήσει το έμφυτο τάλαντο της ευμελούς ψαλτικής τέχνης και να μυηθεί στη βυζαντινή μουσική. Παράλληλα, οι δάσκαλοι στο δημοτικό σχολείο του ενέπνευσαν αγάπη για τα γράμματα και τα πρώτα οράματα ζωής. Όταν αποφοίτησε από το Γυμνάσιο Λεωνιδίου (1950) εισήχθη κατόπιν εξετάσεων στη Θεολογική Σχολή Αθηνών, από όπου έλαβε το πτυχίο του το 1955. Κατόπιν, εντάχθηκε στις δυνάμεις των εφέδρων αξιωματικών και υπηρέτησε την πατρίδα επί 27 μήνες, σε Στρατιωτικές Σχολές και Μονάδες και σε εμπιστευτική θέση του ΓΕΣ. Απολύθηκε με τον βαθμό του υπολοχαγού. Δεν σταμάτησε να προσφέρει στην πατρίδα του. Έλαβε άδεια από την Πρωτοβάθμια Εκπαιδευτική Υπηρεσία για να εργάζεται αμισθί ως δάσκαλος στα σχολεία της ιδιαίτερης πατρίδας του, μέχρι που διορίστηκε θεολόγος καθηγητής αρχικώς στο Γυμνάσιο Πέτρας Λέσβου και στη συνέχεια στο Γυμνάσιο Κάτω Κλειτορίας Καλαβρύτων. Παράλληλα, ανάλωνε το υπόλοιπο του χρόνου του στο κατηχητικό και κηρυγματικό έργο της Εκκλησίας. Αγωνιζόταν καθημερινά για τη χριστιανική ανατροφή και διαφώτιση του λαού και δεν έχανε ευκαιρία για να δώσει αφηρημένες δια-

λέξεις με θέματα συλλογικής ευθύνης, κοινωνικής και εθνικής. Ο ίδιος έκανε πράξη όσα διδασκε, καθώς οργάνωσε κοινοτική δανειστική βιβλιοθήκη και συσσίτια για τους άπορους μαθητές. Η σαγήνη των πνευματικών και ψυχωφελών κηρυγμάτων του οφειλόταν στο καθηλωτικό τους περιεχόμενο, τον εύτονο ομιλητικό ρυθμό, τη δωρική αι-

εροκήρυκας της ιεράς μητροπόλεως Μαντινείας και Κυνουρίας, αναπτύσσοντας έντονη ποιμαντική δράση και αναλωνόμενος στη θεία λατρεία, το κήρυγμα και την ιερά εξομολόγηση. Κάθε φορά που κήρυττε στον Άγιο Βασίλειο Τριπόλεως, ο περικαλλής ναός γέμιζε ασφυκτικά. Κοσμούμενος από την αρετή της ταπεινοφροσύνης, παρά την

Ο μητροπολίτης Καρυστίας Σεραφεΐμ

σθητική του λεπτικού ύφους, αλλά κυρίως στον ενάρετο και άγιο βίο του, ο οποίος λειτουργούσε ως μαρτυρία και τεκμήριο εγκυρότητας των λεγομένων του. Ο Σωκράτης Ρόρρης ήταν από και ζωντανό παράδειγμα τήρησης της κατά Χριστόν ζωής.

Δεν άργησε να λάβει την απόφαση να εγκαταλείψει το επάγγελμά του και να αφιερωθεί ολοκληρωτικά στον Χριστό. Το 1962, στο καθολικό της ιεράς ανδρώας μονής Παναγίας της Έλκωνας εκάρη μοναχός και έλαβε το όνομα Σεραφεΐμ. Πριν εκπνεύσει το έτος χειροτονήθηκε διάκονος και πρεσβύτερος. Συνέχισε να υπηρετεί την Εκκλησία ως

αθρόα προσέλευση του ποιμνίου στις λατρευτικές και τις ποιμαντικές δραστηριότητές του, η οποία «πρόδιδε» το ηγετικό-χαρισματικό στοιχείο της προσωπικότητάς του, ουδέποτε εξέκλινε της πορείας της υπακοής και της αγαστής συνεργασίας με πέντε μητροπολίτες, τους Μαντινείας Γερμανό και Θεόκλητο, τον Αργολίδος Χρυσόστομο, τον Κορίνθου Προκόπιο και τον Μονεμβασίας και Σπάρτης Κυπριανό. Εκείνη την περίοδο εργάστηκε και ως καθηγητής Θρησκευτολογίας και Ερμηνείας Καινής Διαθήκης στην Παιδαγωγική Ακαδημία Τριπόλεως. Εκεί, δεν αρκέστηκε στα διδακτικά του καθήκοντα, αλλά ανέπτυξε

φιλανθρωπική δράση και εφάρμοσε σχέδιο οικονομικής στήριξης των πωχών σπουδαστών.

Το 1968 εξελέγη μητροπολίτης Καρυστίας και Σκύρου. Η χειροτονία του σε επίσκοπο έλαβε χώρα την 24^η Νοεμβρίου 1968 στον ιερό ναό του Αγίου Βασιλείου Τριπόλεως. Η σεμνή τελετή έλαβε τον χαρακτήρα παλλαϊκού αποχαιρετισμού. Ανάλογη ήταν και η αθρόα συμμετοχή κλήρου και λαού κατά την ενθρόνισή του, στις 8 Δεκεμβρίου 1968.

Από τότε μέχρι σήμερα διακονεί το ποίμνιο της ιερής μητροπόλεως Καρυστίας και Σκύρου με κάθε τρόπο. Χαρακτηριστικό δείγμα ενός εφευρετικού νου, υπήρξε η απόφασή του να μετατρέψει το παλαιό αυτοκίνητο της ιερής μητροπόλεως σε κινητή δανειστική βιβλιοθήκη και συνεργείο κινηματογραφικών προβολών, ταινιών ηθοπλαστικού περιεχομένου. Το μέτρο αυτό απέφερε γόνιμους καρπούς σε δύσκολα χρόνια. Το ενδιαφέρον του για τη βελτίωση του βιοτικού και μορφωτικού επιπέδου του λαού της επαρχίας του είναι αδιάπτωτο. Επισκέπτεται συχνά και, εφόσον του ζητηθεί, επικουρεί στο έργο του Νοσοκομείου, του Ορφανοτροφείου, των σχολείων, της Στρατιωτικής Μονάδας, της Σχολής Εμποροπολιάρχων και άλλων ιδρυμάτων. Έχει αναπτύξει διαπροσωπικές και ουσιαστικές σχέσεις με τους εκπαιδευτικούς της επαρχίας του, βρίσκεται στο πλευρό της μαθητικής νεολαίας, επιμελείται και επιτηρεί την οργάνωση των κατηχητικών σχολείων. Το φιλανθρωπικό έργο της ιερής μητροπόλεως επί των ημερών του γνωρίζει άνθηση. Στην ιερά μητρόπολη λειτουργούν δύο γηροκομεία και επί των ημερών του επαναλειτούργησαν ερημωθείσες ιερές μονές. Ο κηρυγματικός λόγος του έχει αναθερμάνει τον ευσεβή ζήλο της μεγαλύτερης μερίδας του ποιμνίου της μητροπόλεώς του. Φρόντισε να αποδοθεί η πρόβουσα λαμπρότητα και μεγαλοπρέπεια στην εορτή του οσίου Σεραφεΐμ του Δομβοΐτου, καθιερώνοντας τη λιτάνευση των αγίων εικόνων προς τον ναό του Προφήτη Ηλία, σε ανάμνηση θαύματος του αγίου στους αμπελώνες της Κύμης. Χάρης στις προσπάθειές του η ιερά μητρόπολη απέκτησε άγια λείψανα του αγίου Νικοδήμου του Αγιορείτου και του αγίου Νεκταρίου Πενταπόλεως. Οι πανηγύρεις της μητροπόλεως, μολοντί λαμπρές, διατηρούν τη λιτή και απέριτη αίγλη της Ορθόδοξης πνευ-

ματικότητας. Απουσιάζει κάθε ίχνος εκκοσμικεύσης στη λατρευτική ζωή της ιερής μητροπόλεως Καρυστίας και Σκύρου. Οι διοικητικές του ικανότητες εκδιπλώθηκαν σε όλο το ενοριακό δίκτυο, και φυσικά στο μητροπολιτικό γραφείο, το οποίο λειτουργεί υποδειγματικά και έχει δεχθεί πολλές φορές τα συγχαρητήρια από τις επιθεωρήσεις των αρμοδίων αρχών. Στις θλιβερές περιστάσεις που συνέχουν τον λαό της μητροπόλεως, ατομικού ή οικογενειακού χαρακτήρα και ευρύτερης κοινωνικής εμβέλειας, συμπαρίσταται έμπρακτα, προσεύχεται, ευλογεί, ενισχύει ηθικά και ψυχολογικά, ελεεί, αγωνίζεται μέχρις εξαντλήσεως και διεκδικεί το δίκαιο των αδυνάμων ενώπιον των ισχυρών. Στην πρόσφατη και ακόμη παρούσα δεινή οικονομική κρίση που μαστιάζει τη χώρα, πρωτοστατεί στους αγώνες του λαού της επαρχίας του για ένα καλύτερο μέλλον και την παύση της αιμορραγικής αποδημίας των νέων σε μεγάλα αστικά κέντρα προς ανεύρεση εργασίας. Έχει συντάξει και αποστείλει Ψηφίσματα προς τις αρχές, όταν εκδήλωσαν πρόθεση να καταργήσουν τις σχολές της μητροπόλεως, να μεταθέσουν διάφορες υπηρεσίες από την έδρα της επαρχίας, να κλείσουν το εργοστάσιο της ΕΒΟ. Είναι ο αρχαιότερος αρχιερέας της Ιερής Συνόδου της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος με βαρύνουσα γνώμη και σεβάσμιο κύρος. Η Εκκλησία της Ελλάδος τον έχει επανειλημμένως τοποθετήσει σε υπεύθυνες θέσεις, με αρμοδιότητες διοικητικού και ποιμαντικού χαρακτήρα αλλά και σε υποθέσεις απονομής εκκλησιαστικής δικαιοσύνης. Ως τοποτηρητής του αρχιεπισκοπικού θρόνου των Αθηνών και της θέσης του προέδρου της Ιερής Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος κατά την εξόδιο ακολουθία του μακαριστού αρχιεπισκόπου κυρού Χριστοδούλου, οργάνωσε με άρτιο τρόπο την τελετή και έλαβε τον έπαινο προφορικός αλλά και δι' επιστολών από όλους τους εκεί παρευρεθέντες εκκλησιαστικούς ηγέτες, Ορθόδοξους και καθολικούς. Στις 7 Φεβρουαρίου του 2008, κατά την εκλογή του μακαριωτάτου αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. Ιερωνύμου, φρόντισε επιτυχώς για την αυστηρή τήρηση της προβλεπόμενης εκκλησιαστικής τάξης και το νόμιμο της διαδικασίας. Ιδιαίτερα συγκινητική ήταν η στιγμή του εορτασμού των 40 ετών

αρχιερατείας, τον οποίο οργάνωσαν στην έδρα της οικληρικής της ιερής μητροπόλεως Καρυστίας και Σκύρου, στις 8 Δεκεμβρίου 2008. Εκεί, τον τίμησαν με την παρουσία τους κλήρος και λαός, πολιτικοί και στρατιωτικοί άρχοντες, πολλοί αρχιερείς και ο ίδιος ο μακαριώτατος αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος, κ. Ιερώνυμος. Ο αδελφικός εναγκαλισμός των δύο αρχιερέων υπήρξε ιστορικός, και παραλληλίστηκε από τους παρευρισκόμενους καθηγητές των Θεολογικών Σχολών με αυτόν των αποστόλων Πέτρου και Παύλου. Ένα ελάχιστο τμήμα από τα αναρίθμητα κηρύγματα και τις ομιλίες του έχει εκδοθεί με επιμέλεια των ιερών μονών Μεταμορφώσεως του Σωτήρος (Κύμης) και Αγίου Χαλαλάμπους (Λεύκων) υπό τον γενικό τίτλο *Ορθοδοξίαςνάματα*. Η ανάγνωσή τους, αν και πολύτιμη πνευματική εμπειρία, δεν μπορεί να θεωρη-

ρία της Ελλάδος ως ποιμενάρχης είναι η προτεραιότητα στην πνευματική αναγέννηση του ποιμνίου του και η έμφαση στη μόρφωση των νέων. Α.ΓΛΑ.-Ε.ΧΡΙ.

Βιβλιογραφία:

Σεραφεΐμ, μητρ. Καρυστίας και Σκύρου, *Ορθοδοξίαςνάματα*, Ευαγγελικά, έκδ. Ιεράς Μονής Αγίου Χαλαλάμπους Λεύκων 2008. Σεραφεΐμ, μητρ. Καρυστίας και Σκύρου, *Ορθοδοξίαςνάματα*, Αποστολικά, έκδ. Ιεράς Μονής Μεταμορφώσεως του Σωτήρος 2010.

6. Ο Σεφάνου, μητρ. Σταγών και Μετεώρων (1991). Κατά κόσμο Βύρων Σεφάνου, γεννήθηκε το 1932 στο Φανάριο Καρδίτσας. Σπούδασε Θεολογία στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (1955). Το 1965 χειροτονήθηκε διάκονος και το 1966 πρεσβύτερος. Το 1970 εξελέγη μητροπολίτης Τρίκκης και Σταγών και έγινε η εις επίσκοπο χειροτονία του. Το 1974 κηρύχθηκε έκπτωτος, καθώς ήταν ένας από τους δώδεκα μητροπολίτες που

Ο μητροπολίτης Σταγών και Μετεώρων Σεραφεΐμ

θεί εφάμιλλη με αυτήν της ζωντανής ακροάσεως. Ο κηρυκτικός λόγος του Σεραφεΐμ Ρόρρη είναι ρέων, ευμελής, ελκυστικός της καθολικής προσοχής του αποδέκτη και ικανός να εμπνεύσει σε θετική μεταστροφή. Το «ίχνος» που αφήνει στη νεότερη εκκλησιαστική ιστο-

είχαν εκλεγεί επί δικτατορίας. Ανακηρύχθηκε, ακολούθως, τιτουλάριος μητροπολίτης της πάλαι ποτέ διαλαμψάσης επισκοπής Ωρεού. Το 1991 με απόφαση της Ιερής Συνόδου τοποθετήθηκε στη νεοϊδρυθείσα μητρόπολη Σταγών και Μετεώρων.